

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 93/2024-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Richardom Kovalčíkom, Rázusova 1, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice (predtým Okresný súd Košice II) v konaní vedenom pod sp. zn. K2-43C/154/2009 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 518/2020-32 z 15. decembra 2020 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Košice (predtým Okresného súdu Košice II) v konaní vedenom pod sp. zn. K2-43C/154/2009 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 518/2020-32 z 15. decembra 2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie v sume **1 500 eur**, ktoré mu **je** Mestský súd Košice **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevychováje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 93/2024 z 21. februára 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa, doručенú elektronickou formou 15. januára 2024, a to v časti, ktorou sa v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. IV. ÚS 518/2020-32 z 15. decembra

2020, t. j. od 19. januára 2021 (ďalej aj „nález ústavného súdu“), domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu (predtým okresného súdu) v konaní vedenom pod sp. zn. K2-43C/154/2009 [predtým vedenom pod sp. zn. 43C/154/2009 (ďalej len „napadnuté konanie“)], pričom pasívne legitimovaný subjekt označil samotný sťažovateľ s prihliadnutím na časové hľadisko a tzv. reformu súdnej mapy v Slovenskej republike. Vo zvyšnej časti namietajúcej porušenie označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období do právoplatnosti nálezú ústavného súdu odmietol sťažnosť ako neprípustnú z dôvodu prekážky *res iudicata* podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa v napadnutom konaní domáha vyslovenia neplatnosti rozhodnutí schôdze vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome na adrese [REDAKOVANÉ]. K zbytočným prieťahom dochádza aj po tom, ako ústavný súd opakovane vyslovil porušenie jeho namietaných práv (konania vedené pod sp. zn. II. ÚS 889/2014, III. ÚS 77/2018, IV. ÚS 518/2020), pričom okresný súd vydal bez vykonania dokazovania 30. júna 2021 rozsudok, ktorý na podklade odvolania sťažovateľa Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 6Co/27/2022 z 28. apríla 2022 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, avšak po vrátení spisu (máj 2022, pozn.) zostal okresný súd nečinný a ku dňu podania ústavnej sťažnosti nevykonal žiadny úkon.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ s opakovaným akcentom na viac ako štrnásť rokov trvajúce konanie bez toho, aby bolo v prejednávanej veci právoplatne rozhodnuté, vyjadril presvedčenie, že mestský súd aj napriek trom predchádzajúcim nálezom ústavného súdu nevenuje prejednávanej veci zvýšenú pozornosť a aj po troch rokoch od vydania posledného nálezú ústavného súdu vznikajú ďalšie zbytočné prieťahy spôsobené nečinnosťou a neefektívnym postupom mestského súdu. Na podklade uvedeného odôvodnil zásah do svojich namietaných práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

4. Podpredsedníčka mestského súdu vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti na podklade podrobnej chronológie priebehu napadnutého konania pripustila ďalší prieťah v konaní, a to po celý rok 2023 a v prvých dvoch mesiacoch roku 2024, keďže od zisťovania aktuálneho pobytu žalovaných (9. decembra 2022, pozn.) mestský súd uskutočnil ďalší úkon až 1. marca 2024,

keď nariadil termín pojednávania na 9. apríl 2024. Napriek tomu považuje sťažovateľom požadované finančné zadostučinenie za neprimerané, pretože za priet'ahy v konaní mu už v minulosti ústavný súd takéto plnenie priznal.

III.2. Replika sťažovateľa:

5. Sťažovateľ rozporuje vyjadrenie mestského súdu, podľa ktorého k priet'ahom v napadnutom konaní došlo len v roku 2023 a v prvých dvoch mesiacoch roka 2024, na vrub okresnému súdu pripisuje zrušenie jeho rozsudku v rámci odvolacieho konania a vyjadril presvedčenie, že k nariadeniu termínu súdneho pojednávania došlo až v dôsledku doručenia ústavnej sťažnosti mestskému súdu na vyjadrenie.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

7. Pred samotným ústavnoprávnym prieskumom ústavný súd pripomína prechod výkonu súdnictva v sťažovateľovej veci (§ 18m zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v platnom znení) z Okresného súdu Košice II na Mestský súd Košice, čím sa v dôsledku zmeny pasívne legitimovaného subjektu a spisovej značky konania implikuje potreba úpravy enunciátu, tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

9. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou [m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

10. Z hľadiska povahy veci ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté konanie nie je právne zložitá, pretože súdne konania o určení neplatnosti rozhodnutí schôdze vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Pokiaľ však ide o faktickú (skutkovú) zložitosť veci, možno podľa názoru ústavného súdu považovať vec po skutkovej stránke za zložitejšiu, čo je spôsobené vysokým

počtom žalovaných osôb (podľa prípisu vyššieho súdneho úradníka z 9. februára 2023 ide o 35 žalovaných, pozn.), ktoré nemajú spoločného zástupcu. S tým súvisí aj reflexia na zmeny vlastníckeho práva k bytom, z čoho vyplývajú aj problémy doručovania zásielok vysokému počtu žalovaných. Ústavný súd však musí zároveň konštatovať, že ani faktickou zložitou veci nie je možné ospravedlniť doterajšiu neúmernú dĺžku namietaného konania (m. m. I. ÚS 327/09, III. ÚS 436/2022, III. ÚS 542/2023). V správaní sťažovateľa neboli v posudzovanom období zistené žiadne skutočnosti, ktoré by negatívne vplývali na dĺžku napadnutého konania.

11. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v napadnutom konaní, bez potreby podrobných analýz je pre ústavný súd podstatné, že po celý rok 2023 bol takmer absolútne nečinný (s výnimkou spísania úradného záznamu zo 16. januára 2023 o určení ďalšieho postupu po zistení aktuálnych adries žalovaných a s tým súvisiaceho prípisu vyššieho súdneho úradníka z 9. februára 2023 adresovaného zákonnej sudkyni, pozn.), mestský súd termín súdneho pojednávania nariadil až 1. marca 2024, t. j. po doručení uznesenia ústavného súdu o prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie, pričom z uznesenia krajského súdu vyplýva aj nesústreďený postup okresného súdu v napadnutom konaní, keďže rozsudok č. k. 43C/154/2009-831 z 30. júna 2021 odvolací súd zrušil nielen z dôvodu nerozhodnutia o námietke zaujatosti sťažovateľa proti zákonnej sudkyni (doručená 24. októbra 2018, pozn.) či nesprávneho označovania žalovaných subjektov, ale najmä pre nepreskúmateľnosť tohto rozsudku spočívajúcu v absencii vysporiadania sa s tvrdeniami sťažovateľa (napríklad o včasnom podaní žaloby, pozn.), ako aj námietkami žalovaných (body 39 a nasl. uznesenia krajského súdu, pozn.).

12. K argumentácii podpredsedníčky mestského súdu o pandémie ochorenia COVID-19, ktorá ovplyvnila priebeh napadnutého konania v roku 2021, dáva ústavný súd do pozornosti, že samozrejme prihliada na túto objektívnu skutočnosť (napr. konania vedené ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 504/2020, I. ÚS 550/2020, I. ÚS 42/2020 či I. ÚS 109/2021, pozn.), avšak v okolnostiach danej veci musí ústavný súd zdôrazniť, že okresný súd do uvedenia týchto opatrení do praxe (ktoré sa týkajú určených období v roku 2020 a v roku 2021, pozn.) mal dostatočný časový priestor (od podania žaloby v septembri 2009, resp. jej doplnenia v júli 2011, pozn.) na to, aby vykonal súdne pojednávanie a meritórne rozhodol.

13. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prieťahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

14. Ústavný súd aj napriek záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľa, neprikázal mestskému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov, vzhľadom na to, že túto povinnosť uložil ešte okresnému súdu vo svojom náleze sp. zn. II. ÚS 889/2014 z 21. júla 2015, a preto ústavnej sťažnosti v tejto sťažnosti nevyhovet [§ 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde (bod 4 výroku tohto nálezu)]. Na druhej strane mestskému súdu pripomína, že takýto príkaz ústavného súdu nemá charakter odporúčania a jeho nerešpektovanie spôsobuje ujmu nielen samotnému sťažovateľovi, ale aj sponchyňuje dôveru verejnosti v súdny systém a vo výkon spravodlivosti (I. ÚS 92/2022, č. 16/2022 ZNaU). Navyše,

malo by byť primárnym záujmom mestského súdu, aby vo viac ako 14 rokov trvajúcim súdnom konaní vydal rozhodnutie vo veci samej, pretože celková doterajšia dĺžka preskúmaného súdneho konania signalizuje dôvodné úvahy o pochybeniach okresného súdu v takej intenzite (najmä k predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke), keď možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (pozri m. m. IV. ÚS 242/07 – *a contrario*).

15. Sťažovateľ sa domáha, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 eur. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť mestského súdu (okresného súdu), trvajúce zbytočné priet'ahy, predmet napadnutého konania a v minulosti priznané finančné zadost'učinenie, berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu, majúc na pamäti, že cieľom priznania finančného zadost'učinenia je zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 1 500 eur a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel (body 2 a 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

16. Ústavný súd sťažovateľovi podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia (bod 3 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 343,25 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 13,73 eur, t. j. spolu 713,96 eur [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)]. Priznanú odmenu podľa § 18 ods. 3 vyhlášky zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty, t. j. o sumu 142,79 eur, keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto nepriamej dane. Repliku sťažovateľa nevyhodnotil ako podanie relevantné pre rozhodnutie, a preto zaň náhradu trov nepriznal (bod 4 výroku tohto nálezu). Zároveň dáva do pozornosti, že § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah odseku 1 a 3) právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom nestavia do nárokovateľnej polohy (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 238/2021).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. apríla 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu